

Konjunkturbildet

4/2001

1. Hovedtrekk

Blandede signaler internasjonalt

Etter flere måneder med stadig svakere økonomiske utsikter, gir ny informasjon et noe mer blandet bilde av utviklingen **internasjonalt**. I USA var veksten i økonomien sterkere enn ventet i 1. kvartal i år, og anslaget for 2001 fra Consensus Forecast ble for første gang på 7 måneder oppjustert noe i mai. Veksten i privat forbruk har tatt seg noe opp og det er fortsatt høy aktivitet i boligmarkedet. På den annen side har den negative utviklingen i industrien fortsatt og arbeidsledigheten har tatt seg noe opp den siste tiden. Veksten i euroområdet er ytterligere avdempet, selv om det er store forskjeller mellom landene.

Moderat oppgang i norsk økonomi

Aktiviteten i **Fastlands-Norge** har tatt seg noe opp hittil i år, etter avdempingen i andre halvår i fjor. Varekonsumet økte i årets første måneder. I tillegg tok den sesongjusterte igangsettingen av boliger seg ytterligere opp fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Også eksportvolumet av tradisjonelle varer ser ut til å ha tatt seg noe opp i 1. kvartal i år. Skatteinngangen så langt i år underbygger også bildet av vekst i fastlandsøkonomien. I perioden januar–april i år økte innbetalingene av arbeidsgiveravgift og forskuddstrekk med henholdsvis 8½ pst. (korrigert for endrede innbetalingsrutiner for universitetene) og 7½ pst. sammenliknet med samme periode i fjor. Samtidig har den registrerte arbeidsledigheten avtatt moderat siden nyttår.

Fortsatt høy konsumprisvekst

Regjeringen la fram **Revidert nasjonalbudsjett 2001** den 11. mai. I meldingen foreslås det ingen vesentlige endringer i det økonomiske opplegget for inneværende år. Det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet i 2001 anslås til 1,9 pst. av trend-BNP for Fastlands-Norge.

Tolv månedersveksten i **konsumprisene** var 3,8 pst. i april, opp fra 3,7 pst. i mars. Korrigert for utviklingen i avgifter, elektrisitets- og bensinpriser avtok imidlertid prisveksten fra 2,8 pst. i mars til 2,5 pst. i april.

Det har vært en kraftig økning i **prisen på råolje** siden forrige konjunkturbilde, og nordsjøolje omsettes nå til 29,7 USD, eller 272 NOK pr. fat. Økningen i oljeprisen den siste tiden har skjedd til tross for økte lagre av råolje. Hittil i år er gjennomsnittlig oljepris om lag 233 kroner per fat.

Lavere styringsrenter internasjonalt

Etter å ha holdt renten fast siden oktober i fjor, satte **Den europeiske sentralbanken** (ESB) ned styringsrenten med 0,25 prosentpoeng, til 4,5 pst., den 10. mai. Beslutningen kom overraskende på markedet. Styringsrentene har også blitt satt ned i en rekke andre land de siste seks ukene. I USA har renten blitt satt ned med ytterligere 1 prosentpoeng, til 4,0 pst. Også Storbritannia, Australia, Canada og New Zealand har satt ned sine styringsrenter.

Noe sterkere kronekurs

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på 7,0 pst. på rentemøtet 16. mai. Banken fastholdt at det er like sannsynlig at neste renteendring blir en økning som at det blir en reduksjon. Banken sa samtidig at innenlandske forhold samlet sett trekker i retning av en strammere pengepolitikk, mens utviklingen internasjonalt, med mulighet for et markert og langvarig tilbakeslag, kan føre til at prisveksten kan bli lavere enn antatt. Tremåneders pengemarkedsrenter er nå 7,4 pst., om lag uendret siden begynnelsen av april. Renten på tiårs statsobligasjoner har i samme periode steget noe. Også renten på tilsvarende tyske papirer har økt, slik at rentedifferansen er om lag uendret.

Industriens effektive kronekurs har styrket seg med rundt 1 pst. siden forrige konjunkturbilde, og er nå 3 pst. sterkere enn ved årsskiftet. Den siste måneden har kronen styrket seg mot både euro og amerikanske dollar.

Aksjemarkedene, både internasjonalt og i Norge, har tatt seg opp den siste tiden. Oslo Børs totalindeks er nå noe høyere enn ved årsskiftet.

Redaksjonen for denne utgaven av konjunkturbildet ble avsluttet den 23. mai 2001.

E-post til redaksjonen:
konjunkturbildet@finans.dep.no

Tabell 1 Nøkkeltall for norsk økonomi. Prosentvis volumendring fra året før (om ikke annet er angitt). Anslag

	2000	Finansdep. 2001	Norges Bank 2001	SSB 2001	OECD 2001
Privat konsum	2,4	1,6	1½	1,6	1,7
Offentlig konsum	1,4	2,3	3	2,3	2,4
Bruttoinvesteringer i fast kapital, Fastlands-Norge	1,4	0,3	-¾	-0,8	..
Oljeinvesteringer	-17,1	-1,2	0	0,0	..
Fastlands-Norges etterspørsel	1,9	1,5	1¼	1,3	..
Eksport	2,7	4,9	4¼	4,0	3,8
- Herav: Råolje og naturgass	6,4	8,2	6	3,8	..
Tradisjonelle varer	2,1	3,2	3¼	2,3	..
Import	2,5	3,1	2¼	2,6	2,7
- Herav: Tradisjonelle varer	1,7	3,5	2¾	2,4	..
Bruttonasjonalprodukt	2,3	2,4	2	1,6	2,0
- Herav: Fastlands-Norge	1,8	1,5	1¼	1,1	1,5
Konsumprisindeksen	3,1	3	3	2,5	3,0 ¹⁾
Årslønn	4,3	4½	4¼	4,3	..
Sysselsatte personer	0,5	0,5	¾	0,6	..
AKU-ledighet, pst. av arbeidsstyrken	3,4	3¼	3¼	3,5	3,4
Driftsbalanse, mrd. kroner	203,6	203,5	220	188,9	..

1) Deflator for privat konsum.

Kilder: Norges Bank (Inflasjonsrapport 1/2001), OECD (Economic Outlook 69, foreløpig utgave, mai 2001), Statistisk sentralbyrå (Økonomiske analyser 1/01) og Finansdepartementet (Revidert nasjonalbudsjett 2001).

2. Internasjonal økonomi

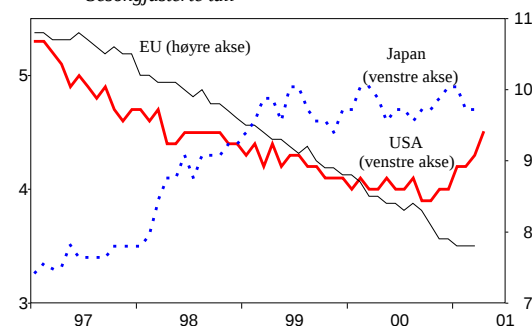
Både **OECD** og **IMF** har i løpet av den siste måneden lagt fram halvårlige rapporter om situasjonen i verdensøkonomien og utsiktene framover. Anslagene innebærer en betydelig nedjustering i forhold til høstens rapporter, noe som i første rekke må ses i lys de svakere vekstutsiktene for USA i år, men også anslagene for EU-området er nedjustert. Veksten ventes imidlertid å ta seg opp igjen i andre halvår i år. OECD er noe mer optimistiske enn IMF, både når det gjelder USA, Japan og Europa. OECD venter at veksten i OECD-området i år vil avta til om lag 2 pst., fra de siste årenes gjennomsnitt på over 3 pst. I rapportene understrekes det likevel at det er betydelig risiko for en svakere utvikling enn lagt til grunn.

Consensus Economics for mai viser økt optimisme om den økonomiske utviklingen i USA, etter 7 måneder på rad med nedjusteringer. For i år er anslaget for BNP-veksten oppjustert fra 1,7 pst. i april til 1,9 pst., først og fremst på bakgrunn av sterkere vekst i 1. kvartal enn tidligere ventet. EU ventes imidlertid å bli hardere rammet av avmatningen i USA enn tidligere lagt til grunn, og veksten i EU er nå anslått til 2,5 pst. for inneværende år, mot 2,9 pst. så sent som i januar.

Signalene fra **USA** er blandet. Veksten i det private forbruket har holdt seg godt oppe, noe som reflekteres i fortsatt vekst i detaljhandelen. I tillegg har enkelte forventningsbarometre for husholdningenes vurderinger av framtiden tatt seg svakt opp igjen den senere tiden. Det er fortsatt høy aktivitet i boligmarkedet, og igangsettingen av nye boliger økte i april etter to måneders stagnasjon. Den negative utviklingen i industrisektoren har imidlertid fortsatt. Produksjonen falt i april for syvende måned på rad, og produksjonsnivået var lavere enn i april 2000. Også arbeidsmarkedet har svekket seg den senere tiden. Sysselsettingen falt med hele 223 000 i april, og nedgangen var bredt basert. Arbeidsledigheten økte med 0,2 prosentpoeng, til 4,5 pst., det høyeste nivået på nærmere 3 år. Ifølge foreløpige nasjonalregnskapstall falt produktiviteten sesongjustert i 1. kvartal med 0,1 pst., en langt svakere utvikling enn ventet i markedet. Produktivitetsveksten i 2000 var til sammenlikning 4,2 pst. En ekspansiv finans- og pengepolitikk, med om lag 100 milliarder USD i skattelettelser i inneværende år og rentenedsettelse på til sammen 2,5 prosentpoeng hittil i år, vil isolert sett bidra til å stimulere den økonomiske veksten framover.

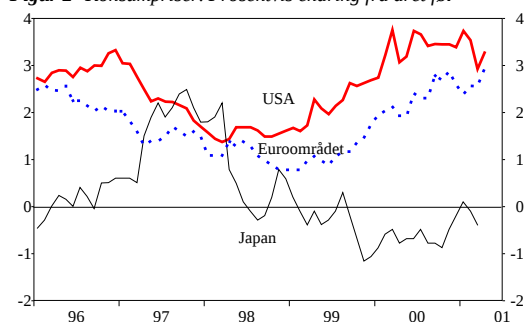
Avdempingen i **euroområdet** ser ut til å fortsette i 2. kvartal. En indikator for den økonomiske veksten, basert på anslag fra ledende europeiske forskningsinstitusjoner, antyder at veksten målt på årlig basis vil avta fra 2,6 pst. i 1. kvartal til 2,2 pst. i 2. kvartal. Avmatningen skyldes først og fremst lavere økonomisk vekst internasjonalt, i tillegg til svakere innenlandsk etterspørsel i Tyskland og Italia. Forventningsindikatorer for den økonomiske utviklingen i euroområdet har vist en fallende tendens gjennom hele året. Bedriftenes forventninger har avtatt mest, men også husholdningene er blitt

Figur 1 Arbeidsledighet som prosent av arbeidsstyrken (ILO). Sesongjusterte tall



Kilde: EcoWin.

Figur 2 Konsumpriser. Prosentvis endring fra året før



Kilde: EcoWin.

noe mer pessimistiske. Den sesongjusterte arbeidsledigheten i euroområdet fortsetter imidlertid å avta, og var i mars på 8,4 pst. av arbeidsstyrken. Inflasjonstakten har tatt seg ytterligere opp den senere tiden, og var i april 2,9 pst., likt med den tidligere toppnoteringen fra november 2000. Utenom energi, mat, alkohol og tobakk var konsumprisveksten mer moderat, med 1,9 pst.

Utviklingen i **Japan** har forverret seg ytterligere den senere tiden. I sin mai-rapport om de økonomiske utsiktene legger regjeringen til grunn en fortsatt svak utvikling. Særlig er utviklingen i eksporten svak, noe som må ses i sammenheng med lavere etterspørsel fra USA og resten av Asia. Industriproduksjonen falt sesongjustert med 2,1 pst. fra februar til mars. Også privat konsum avtok i mars. Ulike forventningsbarometre for industrien trekker i retning av en fortsatt svak utvikling framover. Arbeidsledigheten har holdt seg stabil på 4,7 pst.

I **Sverige** har den svakere utviklingen internasjonalt bidratt til en markert avmatning av den økonomiske veksten. Bare én måned etter fremleggelsen av sine vårprognoser har det svenske konjunkturinstituttet nedjustert sitt anslag for BNP-veksten i år, fra 2,8 til 2,5 pst. Nedjusteringen skyldes i hovedsak en markert svakere utvikling i industriproduksjonen, først og fremst innen produksjon av biler og telekomutstyr. Det er imidlertid ikke tegn til noen bred konjunkturedgang i svensk økonomi. I tjenestesektoren og i bygg- og anleggssektoren er veksten fortsatt solid. Samtidig har husholdningenes forbruk holdt seg godt oppe, og arbeidsledigheten avtok ytterligere i april, til 3,7 pst. Siden november i fjor har likevel husholdningene blitt klart mer pessimistiske, og i april var det for første gang siden sommeren 1997 en overvekt som ventet en negativ utvikling framover. Inflasjonstakten, målt som endringen i konsumprisene fra samme måned året før, var i april 2,8 pst., den høyeste veksten siden juli 1995. Tolv månedersveksten i den underliggende inflasjonen var på hele 2,9 pst.

I **Storbritannia** er veksten fortsatt solid, selv om det har vært en viss avdemping den siste tiden. Veksten i innenlandsk etterspørsel har holdt seg godt oppe, først og fremst på grunn av det private forbruket, mens en svak utvikling i eksporten har bidratt negativt. Det har også vært en markert svekkelse i bedriftenes forventninger til utviklingen framover. Arbeidsmarkedet er fortsatt stramt, og arbeidsledigheten (AKU) falt til 5,1 pst. i 1. kvartal. Pris- og kostnadspresset er imidlertid fortsatt moderat. Tolv månedersveksten i konsumprisene eksklusive renteutgifter var i april 2,0 pst., opp fra 1,9 pst. i mars. På bakgrunn av den svakere veksten internasjonalt og signaler om avmatning innenlands har Bank of England satt ned renten med 0,75 prosentpoeng hittil i år, til 5,25 pst.

Tabell 2 Internasjonale hovedtall. Prosentvis endring fra året før (om ikke annet er angitt)

	BNP				Konsumpriser				Arbeidsledighet (nivå) ¹⁾			
	2000	2001 FIN ²⁾	2001 OECD ³⁾	2001 Consen ⁴⁾	2000	2001 FIN ²⁾	2001 OECD ³⁾	2001 Consen ⁴⁾	2000	2001 FIN ²⁾	2001 OECD ²⁾	2001 Consen ⁴⁾
USA	5,0	1,5	1,7	1,9	2,5	2,7	1,9	3,1	4,0	4,6	4,6	4,6
Japan	1,7	0,5	1,0	0,9	-0,5	-0,3	-0,7	-0,3	4,7	4,9	4,9	5,0
Storbritannia	3,0	2,5	2,5	2,3	1,4	2,2	1,9	1,9	5,5	5,4	5,4	3,5 ⁶⁾
Frankrike	3,2	2,8	2,6	2,8	1,5	1,4	1,4	1,3	9,7	8,7	8,6	8,7
Tyskland	3,0	2,1	2,2	2,0	1,5	2,0	1,8	2,3	7,8	7,2	7,3	9,1
Sverige	3,6	2,6	2,8	2,6	1,0	1,8	1,6	1,8	4,7	4,1	4,1	..
Norges handelspartnere	3,7	2,5	2,5	2,5	1,9	2,2	2,1	2,3	6,3	5,9	5,9	..
Euroområdet ⁷⁾	3,4	2,6	2,6	2,5	2,2	2,2	2,2	2,3	9,0	8,4	8,3	..

1) I prosent av arbeidsstyrken. 2) Anslag i Revidert nasjonalbudsjett 2001. 3) Economic Outlook 69, foreløpig utgave. Mai 2001. 4) Consensus Economics, mai 2001. 5) Anslag på deflatoren på privat konsum. 6) Definisjonen på arbeidsledigheten avviker. 7) Fra 1. januar 2001 omfatter euroområdet også Hellas.

3. Finansmarkedene

Tabell 3 Renteanslag for tremåneders renter. Prosent

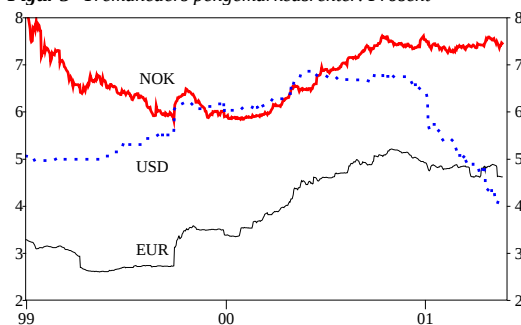
	August 2001			Mai 2002		
	Norge	Euro	USA	Norge	Euro	USA
Terminkurve ¹⁾	7,3	4,4	4,1	7,1	4,5	5,0
Consensus ²⁾	7,3	4,4	3,6	6,9	4,4	4,0

1) Implisitte renteforventninger per 22. mai basert på terminkurven for swaprenter i begynnelsen av august 2001 og mai 2002.

2) Consensus-anslaget for august 2001 og mai 2002 er punktanslag ved utgangen av måneden. For USA anslås statssertifikatrenter.

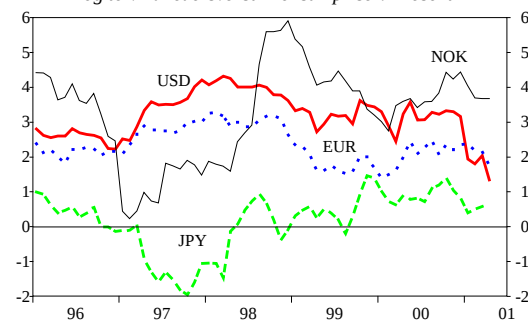
Kilde: Bloomberg og Consensus Economics.

Figur 3 Tremåneders pengemarkedsrenter. Prosent



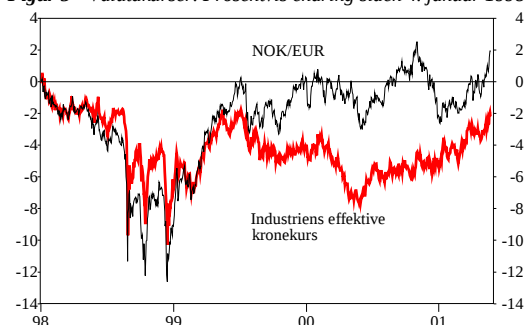
Kilde: EcoWin.

Figur 4 Realrenter. Basert på tremåneders pengemarkedsrenter og tolv måneders vekst i konsumerpriser. Prosent



Kilde: EcoWin.

Figur 5 Valutakurser. Prosentvis endring siden 4. januar 1998



Kilde: Norges Bank.

Den europeiske sentralbanken (ESB) satte 10. mai ned sin styringsrente med 0,25 prosentpoeng, til 4,5 pst. Renten hadde før dette ligget fast på 4,75 pst. siden oktober i fjor. Beslutningen kom overraskende på markedet, ettersom banken i forkant hadde gitt signaler om at utviklingen i inflasjonen ikke ga rom for lettelser i pengepolitikken. De framtidige renteavtalene (FRA-rentene) tyder på forventninger om ytterligere 0,25 prosentpoengs rentekutt det nærmeste året.

Sentralbanken i England satte 10. mai for tredje gang i år ned sin styringsrente med 0,25 prosentpoeng, til 5,25 pst. I markedet ventes det ikke flere rentendringer i Storbritannia det nærmeste året.

Den amerikanske sentralbanken satte ned styringsrenten med til sammen 1 prosentpoeng, til 4,0 pst., i løpet av april og mai. Rentenivået i USA er nå det laveste, både nominelt og reelt, på syv år. Banken opprettholdt samtidig sin "easing bias", og er således beredt til å kutte mer. Banken har i sine pressemeldinger pekt på at investeringene har fortsatt å falle, og at investeringslysten fortsatt er dempet. I markedet forventes det at styringsrenten vil bli satt ned med ytterligere 0,25 prosentpoeng i løpet av de neste par månedene, før rentene igjen begynner å øke. Tremåneders FRA-rente om ni måneder er nå rundt 4,5 pst., som er om lag 0,5 prosentpoeng høyere enn dagens nivå.

Siden forrige konjunkturbilde har styringsrenten blitt satt ytterligere ned med 0,5 prosentpoeng i **Australia**, og 0,25 prosentpoeng i **Canada**, til 5,0 pst. i begge land. **New Zealand** har satt ned sin styringsrente i to omganger med til sammen 0,5 prosentpoeng, til 5,75 pst.

Norges Bank holdt styringsrenten uendret på 7,0 pst. på rentemøte 16. mai og gjentok at det er like sannsynlig at neste endring i renten vil være en reduksjon som at det blir en økning. Banken sa samtidig at "Samlet sett trekker innenlandske forhold i retning av en strammere pengepolitikk. På den annen side kan utviklingen internasjonalt, med mulighet for et markert og langvarig tilbakeslag, føre til at prisveksten kan bli lavere enn antatt".

Tremåneders pengemarkedsrente tok seg opp til 7,6 pst. mot slutten av april, men har senere falt tilbake til 7,4 pst., som er om lag på samme nivå som ved forrige konjunkturbilde. Tremåneders FRA-rente i desember i år og mars neste år er nå 7,3 pst., som er om lag 0,3 prosentpoeng høyere enn i begynnelsen av april. Dette tyder på forventninger om tilnærmet uendret styringsrente det nærmeste året.

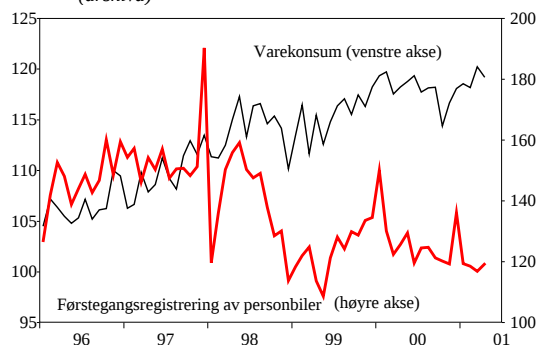
Renten på **tiårs statsobligasjoner** har steget med vel 0,2 prosentpoeng siden forrige konjunkturbilde, og ligger nå på rundt 6,5 pst. Økningen har vært om lag i tråd med økningen på tilsvarende tyske papirer, og rentedifferansen har holdt seg på i underkant av 1,4 prosentpoeng. Renten på amerikanske tiårs statspapirer har i samme periode økt noe mer enn tilsvarende norske og tyske papirer.

Industriens effektive kronekurs har styrket seg med vel 1 pst. de siste seks ukene. Kronen har styrket seg mot euro, til 7,94, mens euroen har svekket seg mot amerikanske dollar, til 0,86. Siden årsskiftet har industriens effektive kronekurs styrket seg med vel 3 pst., etter en viss styrking også gjennom andre halvår i fjor.

De internasjonale **aksjemarkedene** har utviklet seg positivt siden forrige konjunkturbilde. S&P 500 og Nasdaq Composite Index har steget med henholdsvis 20 og 40 pst. i perioden, og med dette kommet på om lag samme nivå som ved årsskiftet. Også Oslo Børs totalindeks har steget og ligger nå rundt 1400, som er knapt 5 pst. høyere enn ved årsskiftet.

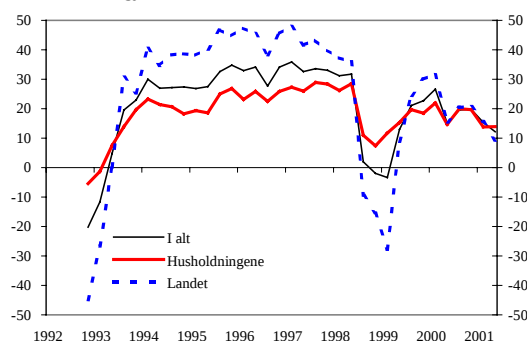
4. Norsk økonomi

Figur 6 Varekonsum og førstegangsregistrering av biler. Sesongjusterte tall. Indeks 1995=100 og 1000 biler (årsnivå)



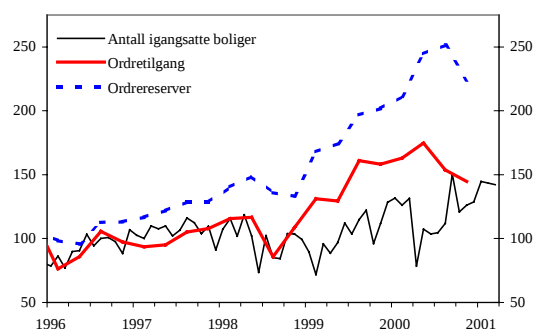
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Figur 7 Forventningsindikatoren for husholdninger. Sesongjusterte tall



Kilde: Norsk Gallup og Finansdepartementet.

Figur 8 Boligbygg. Sesongjusterte indekser 1995=100



Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Husholdningene

Etter en svak utvikling gjennom andre halvår i fjor, tyder løpende statistikk på en sesongjustert oppgang i **varekonsumet** fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år på hele 2¼ pst. En kald vinter har gitt en kraftig sesongjustert økning i elektrisitetsforbruket, som har trukket varekonsumet opp. Framover vil lavere sesongjustert elektrisitetsforbruk som følge av høyere elektrisitetspriser og mer normale temperaturer for årstidene bidra til å trekke varekonsumet noe ned.

Detaljomsætningen utenom kjøretøyer og bensin, som utgjør om lag 66 pst. av varekonsumet, avtok sesongjustert med 1,1 pst. fra mars til april. Sesongjusterte tall for mars og april er imidlertid svært usikre på grunn av påsken. Ser en disse to månedene sammen har det vært en viss sesongjustert oppgang i detaljomsætningen i mars og april sammenliknet med månedene før.

Førstegangsregistreringen av personbiler viste en svak sesongjustert oppgang fra mars til april, etter å ha falt de siste månedene. Den svake utviklingen så langt i år må til en viss grad ses i sammenheng med økt salg av stasjonsvogner registrert som varebiler på grunn av avgiftsendringer fra 1. april i år.

Husholdningene virker fortsatt relativt optimistisk innstilt til den økonomiske utviklingen. **Forventningsindikatoren for husholdninger** har imidlertid vist en viss sesongjustert nedgang de siste kvartalene, og andelen som har en optimistisk oppfatning av den økonomiske situasjonen er nå klart lavere enn ved toppen i 1. kvartal 2000. Det er først og fremst en mindre optimistisk vurdering av landets økonomi siste år som har ført til nedgangen, men også de andre delindikatorene har trukket ned.

Aktiviteten i boligmarkedet er fortsatt svært høy. Etter avdempingen i fjor høst, har **boligprisene** tatt seg noe opp igjen så langt i år. Fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år økte prisene på borettslagsboliger ifølge NBBL med hele 6 pst. I samme periode økte prisene på selveierboliger ifølge Norges Eiendomsmeglerforbunds boligprisindeks (justert for utvalgsskjevheter) med knapt 4 pst. Årsveksten i boligprisene er nå imidlertid langt mer moderat enn for ett år siden. Samtidig **har igangsettingen av boliger** fortsatt å øke. Fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år økte antall igangsatte boliger sesongjustert med i overkant av 14 pst. Det sesongjusterte nivået for igangsettingen i årets tre første måneder tilsvarer et årsliv på hele 28 000 boliger. Sammenliknet med samme periode i fjor var det en økning i igangsettingen i alle landets regioner i 1. kvartal i år. Oppgangen var størst i Oslo og Akershus, mens den var minst i Nord-Norge. Høye boligpriser og fortsatt god ordresituasjon tilsier også relativt høy igangsetting framover, selv om nivået ventes å avta noe sesongjustert.

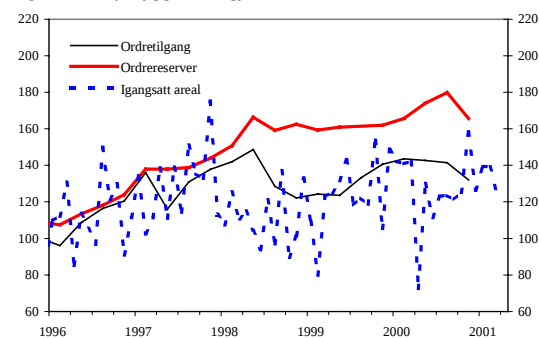
Husholdningenes finansielle stilling er fortsatt samlet sett god. Ifølge finansregnskapet for husholdningene utgjorde netto finansformuen for husholdningene 410 mrd. kroner, eller om lag 62 pst. av disponibel inntekt, ved utgangen av fjoråret. Målt som andel av disponibel inntekt, ble husholdningenes netto finansformue redusert noe det siste året. Dette må ses i sammenheng med den relativt svake utviklingen i aksjemarkedene i fjor. Husholdningenes netto finansinvesteringer kan imidlertid se ut til å ha tatt seg noe opp de to siste kvartalene, etter å ha falt siden 2. kvartal 1999.

Ifølge **kredittindikatoren (K2)** var gjeldsveksten til husholdningene fortsatt sterk i 1. kvartal i år. Husholdningenes bruttogjeld var ved utgangen av mars 10,5 pst. høyere enn på samme tid i fjor, en om lag uendret veksttakt fra utgangen av februar.

Bedriftene i Fastlands-Norge

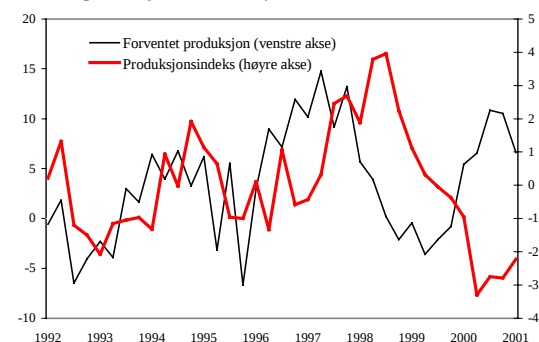
Samlet sett tyder ny informasjon på økt aktivitet i fastlandsbedriftene hittil i år. En sesongjustert oppgang i husholdningenes etterspørsel trekker i retning av økt aktivitet bl.a. i varehandelen og i byggenæringen. Kredittveksten til de ikke-finansielle foretakene var fortsatt svært høy ved utgangen av mars. I tillegg var det en kraftig vekst i kreditt fra utlandet til Fastlands-Norge i tolv månedersperioden fram til utgangen av februar i år. I tillegg ser sysselsettingen i de skjermede næringene ut til å ha økt ytterligere sesongjustert fra 4. til 1. kvartal.

Figur 10 Driftsbygg. Sesongjusterte indekser 1995=100



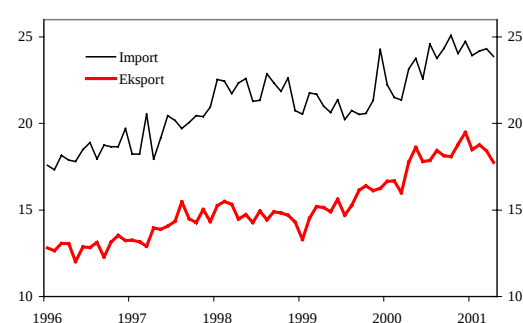
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Figur 11 Industriproduksjon. Forventet produksjon og faktisk produksjon som avvik fra trend



Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Figur 12 Eksport og import av tradisjonelle varer. Månedstall. Mrd. kroner



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Igangsettingen av driftsbygg var 3,5 pst. lavere i 1. kvartal i år enn i samme kvartal i fjor. Nedgangen var størst innenfor industri, varehandel og forretningsmessig og finansiell tjenesteyting, mens det var størst oppgang i igangsettingen av fritidsbygg. Igangsettingen av driftsbygg har økt mest i østlandsområdet utenom Oslo og Akershus.

Den samlede igangsettingen av boliger og driftsbygg var 1,2 pst. høyere i 1. kvartal i år enn i samme periode i fjor. Oppgangen skyldtes økt igangsetting av boliger. Den økte aktiviteten innenfor bygg gjenspeiles også i arbeidsmarkeds-tallene. Ifølge Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse økte sysselsettingen i bygge- og anleggssektoren med 9000 personer fra 1. kvartal i fjor til 1. kvartal i år.

Nye, reviderte nasjonalregnskapstall for fjoråret tyder på en klart svakere utvikling i **industriproduksjonen** enn tidligere lagt til grunn. Ifølge de reviderte tallene fortsatte nedgangen i industriproduksjonen gjennom andre halvår i fjor, mens tidligere tall indikerte en utflating. De reviderte tallene viser en nedgang i industriproduksjonen på 2,6 pst. i 2000.

Ifølge produksjonsindeksen økte **industriproduksjonen** svakt sesongjustert fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Produksjonen av nærings- og nytelsesmidler og verkstedprodukter økte i 1. kvartal, mens det innenfor de tradisjonelt utekonkurrerende næringene generelt har vært en svakere utvikling. Nedgangen i disse sektorene må imidlertid ses i sammenheng med at deler av metallindustrien har hatt problemer med tilgangen på råstoff, samt at produksjonen innenfor oljeraffinering har vært begrenset av ekstraordinære driftsproblemer. Produksjonen av oljerigger endret seg lite fra 4. til 1. kvartal.

Ifølge Konjunkturbarometeret er utsiktene for industrien noe blandet. Situasjonen i verkstedindustrien har bedret seg de siste kvartalene med økt produksjon og ordrettilgang. En stor del av bransjene i denne sektoren mener utsiktene for 2. kvartal er gode. Innenfor tradisjonelt utekonkurrerende næringer anses den nære framtiden som mer usikker. Treforedling og kjemisk råvareindustri er nå mer pessimistisk med hensyn på de generelle utsiktene for 2. kvartal, mens det innenfor metallindustrien fortsatt er stor grad av optimisme. Alle de tre næringene forventer imidlertid fall i eksportprisene i inneværende kvartal.

Ordrettilgangen i industrien var i 1. kvartal i år på om lag samme nivå som tilsvarende kvartal i fjor. Innenfor transportmiddelindustrien var det som ventet en kraftig nedgang i ordrettilgangen. Denne nedgangen må ses i sammenheng med at bortfallet av verftsstøtten fra 1. januar i år førte til en kraftig oppgang ordrene til verftene mot slutten av fjoråret. Den positive utviklingen i **ordreserverne** ser imidlertid ut til å fortsette, både for transportmiddelindustrien og industrien totalt.

Utenriksøkonomien

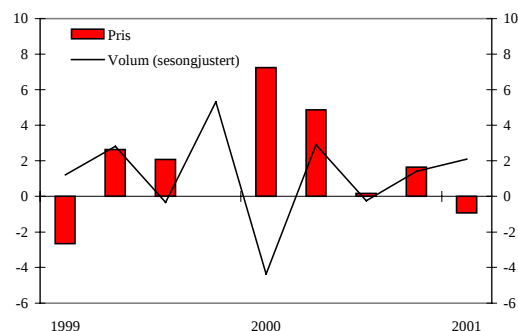
Ifølge handelsstatistikken steg **eksportvolumet av tradisjonelle varer** sesongjustert med 2,1 pst. fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Eksporten av metaller, og da spesielt aluminium, bidro sterkt til totalveksten, mens eksporten av maskiner falt. Eksportvolumet av aluminium var i 1. kvartal hele 32 pst. høyere enn i samme kvartal i fjor.

Til tross for en oppgang i eksportvolumet, falt eksportverdien sesongjustert med 1,2 pst. fra 4. til 1. kvartal. Nedgangen i eksportprisene må først og fremst ses i sammenheng med et prisfall på maskiner og kjemiske produkter. For viktige eksportvarer som aluminium og fisk var det et lite oppsving i eksportprisene siste kvartal. Etter årets fire første måneder er eksportverdien av tradisjonelle varer 10 pst. høyere enn i samme periode i fjor.

Eksporten av tradisjonelle varer til USA har avtatt markert de siste månedene, noe som trolig må ses i sammenheng med svakere vekst i amerikansk økonomi. Eksportverdien til USA er 9 pst. lavere i de fire første månedene i år enn i tilsvarende periode i fjor. Våre to største eksportmarkeder for tradisjonelle varer, Tyskland og Sverige, har derimot økt sin import av norske varer med henholdsvis 21 og 13 pst.

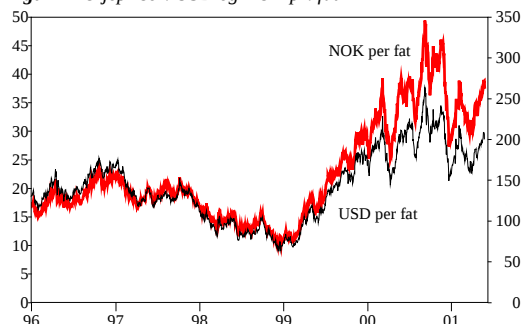
Det sesongjusterte **importvolumet av tradisjonelle varer** falt med 4,8 pst. fra 4. til 1. kvartal. Fallet må særlig ses i sammenheng med et markert fall i

Figur 13 Eksport av tradisjonelle varer. Prosentvis endring fra kvartalet før



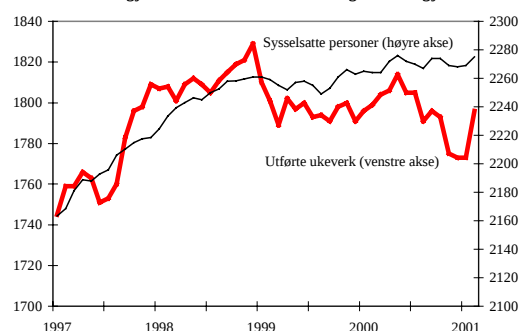
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Figur 14 Oljepriser. USD og NOK pr. fat



Kilde: EcoWin.

Figur 15 Antall sysselsatte personer og utførte timeverk i 1000
Sesongjusterte tall. Tremåneders glidende gjennomsnitt



Kilde: Statistisk sentralbyrå.

importen av industrimaskiner, noe som isolert sett kan tyde på en noe svakere investeringsutvikling. Importen av ulike bearbejdede produkter, som jern og stål, steg kraftig i perioden. Også importen av forskjellige ferdigvarer, herunder klær, økte.

Importprisene økte med 3,0 pst. fra 4. til 1. kvartal, slik at importverdien falt sesongjustert med 1,9 pst. Fallet i importverdien fortsatte i april, med en sesongjustert nedgang på 1,8 pst. fra mars.

Overskuddet på driftsbalansen var 18,7 mrd. kroner i februar, etter at tjenestebalansen viste et overskudd på 2,4 mrd. kroner. Rente- og stønadsbalansen viste et underskudd på 0,5 mrd. kroner, som er meget lavt.

Oljemarkedet

I uke 20 var **oljeprisen** i gjennomsnitt 252 kroner, mens gjennomsnittlig oljepris hittil i år har vært 233 kroner pr. fat. Til sammenlikning ble den gjennomsnittlige oljeprisen for 2001 anslått til 225 kroner pr. fat i Revidert nasjonalbudsjett 2001.

Råoljelagrene i OECD-landene utgjorde i mars 927 mill. fat. Dette er 44 mill. fat høyere enn i februar, og 18 mill. fat høyere enn i mars 2000. De amerikanske råoljelagrene har økt noe den siste måneden. Råoljelagrene er nå på om lag 322 mill. fat. Dette er om lag 18 mill. fat høyere enn på samme tid i fjor.

I løpet av de tre første månedene i år ble det produsert 62,9 mill. standard kubikkmeter oljeekvivalenter (Sm^3 o.e.) på norsk sokkel. Dette er 0,8 pst. lavere enn de 3 første månedene i fjor. Framover forventes **produksjonen** å ta seg noe opp. I Revidert nasjonalbudsjett ble samlet petroleumproduksjon på norsk sokkel i 2001 anslått til 260 Sm^3 o.e., om lag 7 pst. høyere enn i 2000.

Eksportverdien av olje og gass var ifølge SSBs utenrikshandelsstatistikk 99,3 mrd. kroner de fire første månedene i år. Dette er om lag 10,5 mrd. kroner mer enn de fire første månedene av 2000. For fjoråret under ett ble det eksportert olje og gass for 306,6 mrd. kroner. Dette er en oppgang på over 90 pst. fra 1999.

Arbeidsmarkedet

Statistisk sentralbyrås arbeidskraftundersøkelse (AKU) tyder på at **etterspørselen etter arbeidskraft** har tatt seg noe opp det siste kvartalet. Fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år økte personsysselsettingen sesongjustert med 5000 personer, og er nå 16 000 personer over tilsvarende kvartal i fjor. Antall utførte ukeverk har også tatt seg sesongjustert opp gjennom det siste kvartalet.

AKU viser at det fortsatt er en sterk sysselsettingsvekst innen tjenesteyting. Ifølge AKU økte **sysselsettingen** innenfor forretningstjenester og helse- og sosialtjenesteyting med 30 000 personer fra 1. kvartal 2000 til 1. kvartal 2001. Det må imidlertid understrekes at tallene for enkeltsektorer er spesielt usikre i en utvalgsundersøkelse som AKU.

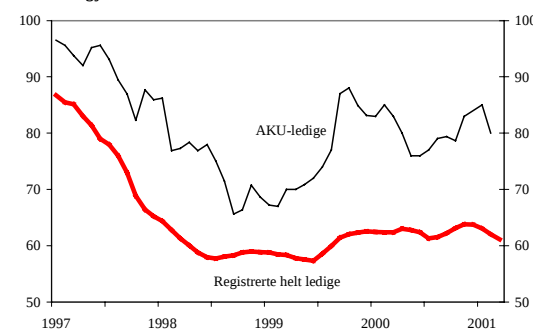
Nedgangen i **industri-sysselsettingen** ble gradvis mindre gjennom fjoråret, noe som må ses i sammenheng med at sysselsettingen innen verkstedindustrien stabiliserte seg. Ifølge AKU var det 5000 færre sysselsatte i industrien i 1. kvartal 2001 enn i 1. kvartal 2000. Utviklingen i antallet permitterte og antall arbeidsledige industriarbeidere hittil i år kan tyde på at sysselsettingen nå er mer stabil enn i fjor. Ved utgangen av april var det registrert 1500 færre arbeidsledige industriarbeidere enn på samme tid året før.

Arbeidsstyrken har holdt seg stabil de siste månedene, og var i 1. kvartal 2001 11 000 personer høyere enn i 1. kvartal 2000. Den samlede yrkesfrekvensen i aldersgruppen 16-74 år har holdt seg uendret det siste året.

AKU-ledigheten har i likhet med den registrerte ledigheten avtatt fra 4. kvartal i fjor til 1. kvartal i år. Sesongjustert utgjør AKU-ledigheten nå 3,4 pst. av arbeidsstyrken. I forhold til 1. kvartal 2000 har AKU-ledigheten avtatt med 5000 personer. Denne nedgangen må imidlertid ses i sammenheng med at nivået på AKU-ledigheten trolig var tilfeldig høyt i 1. kvartal i fjor.

Etter at den sesongjusterte **registrerte ledigheten** økte noe gjennom andre halvår i fjor, har ledigheten falt med om lag 4500 personer siden årsskiftet, og

Figur 16 AKU-ledighet og antall registrerte helt ledige, 1000 personer. Sesongjusterte tall. Tremåneders glidende gjennomsnitt



Kilde: Statistisk sentralbyrå og Aetat Arbeidsdirektoratet.

ledigheten er nå nede på samme nivå som i fjor sommer. Ved utgangen av april var det registrert 59 200 helt ledige, som er 2100 personer færre enn i april i fjor.

Antallet **ubesatte stillinger** falt sesongjustert i april. På grunn av påskens plassering er det imidlertid ofte problemer med sesongjustering av tallene for mars og april, og en må derfor være varsom med å legge for stor vekt på nedgangen i antallet ubesatte stillinger den siste måneden. I 1. kvartal i år lå antall ubesatte stillinger sesongjustert på samme høye nivå som i 4. kvartal i fjor.

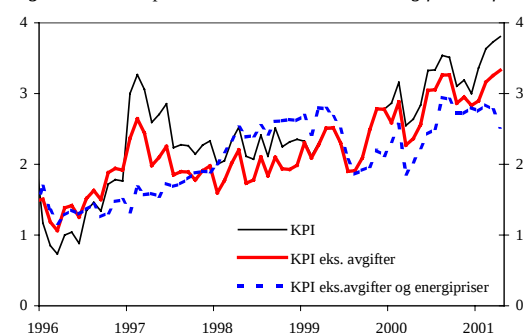
Konsumpriser

Konsumprisveksten har som ventet tiltatt noe de to siste månedene. I mars og april var tolv månedersveksten henholdsvis 3,7 og 3,8 pst., opp fra 3,6 pst. i februar. Prisoppgangen i mars var lavere enn ventet i markedet, mens prisoppgangen i april var om lag som ventet. Det er særlig utviklingen i elektrisitetsprisene som har trukket opp prisveksten i år. Elektrisitetsprisene økte i april for åttende måned på rad. Elektrisitetsprisene avtar vanligvis fram mot sommeren og i fjor avtok prisene med 10 pst. fra februar til april. I år økte prisene med nesten 6 pst., og tolv månedersveksten i elektrisitetsprisene er nå over 30 pst. Utviklingen i bensinprisene bidro også til å trekke opp prisveksten i april, etter å ha bidratt til å redusere prisveksten i mars.

Korrigert for utviklingen i avgifter, elektrisitets- og bensinpriser har prisveksten vært mer stabil. I april var den korrigerte prisveksten 2,5 pst., mot 2,8 pst. i årets tre første måneder. Det var særlig utviklingen i prisene på klær og skotøy som bidro til denne nedgangen.

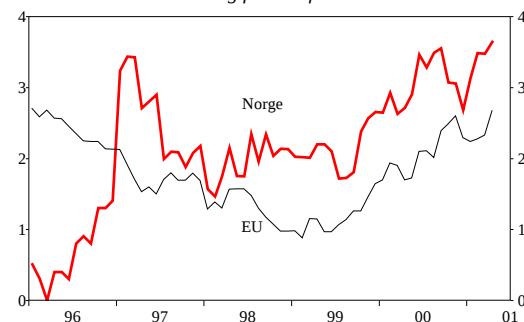
Den norske **harmoniserte konsumprisindeksen** steg med 3,6 pst. fra april i fjor til april i år. Det er en oppgang fra 3,5 pst. i mars. Tall for euroområdet viser en prisvekst på 2,6 pst. i mars, uendret fra februar.

Figur 17 Konsumprisindeksen.. Prosentvis endring fra året før



Kilde: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet.

Figur 18 Harmoniserte konsumprisindekser i Norge og EU. Prosentvis endring fra året før



Kilde: EcoWin.